

Handläggare: Krister Eriksson
Telefon: 508 25 567

Till
Socialtjänstnämnden

Remiss - FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Dag Helin

Tina Heinsoo

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat promemorian ”FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Dnr: 000952/2008)” till stadsdelsnämnderna Bromma, Hägersten-Liljeholmen, till facknämnderna Äldrenämnden och Socialtjänstnämnden samt till Kommunstyrelsens handikappråd och Stadsledningskontoret. I promemorian föreslås att Sverige ska tillträda Förenta Nationernas (FN) internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vidare föreslås att Sverige ska godkänna ett fakultativt (frivilligt) protokoll till konventionen som innebär att den enskilde har möjlighet att klaga till en övervakningskommitté om han eller hon anser att dennes rättigheter är kränkta.

Förvaltningen förordar utredarens förslag och vill samtidigt belysa konventionens konsekvenser för stadens handikappolitiska arbete.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har beretts inom avdelningen för Stadsövergripande sociala frågor/staben. Socialtjänstnämndens handikappråd har tagit del av ärendet den 9 juni 2008.

Bakgrund

FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs av FN:s generalförsamling den 13 december 2006 och öppnades för undertecknande den 30 mars 2007. Den undertecknades av 82 länder, däribland Sverige. Sedan dess har konventionen undertecknats av ytterligare ett stort antal länder. Konventionen skapar i sig inte några nya rättigheter för den enskilde men har som syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning så att de därigenom kan åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Den är en fortsättning på det arbete som 1993 resulterade i att FN antog 22 standardregler om delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning och är ett betydligt starkare dokument.

Konventionen består av en inledning och 50 artiklar som redovisas under följande sammanfattande rubriker:

- Syfte, definitioner, allmänna principer och allmänna åtaganden (artikel 1-4)
- Jämlikhet och icke diskriminering av kvinnor respektive barn med funktionsnedsättning (artikel 5-7)
- Medvetandegörande och tillgänglighet (artikel 8 och 9)
- Rätten till liv, frihet och personlig säkerhet (artikel 10-14)
- Rätt att inte utsättas för tortyr, våld eller övergrepp samt skydd för den personliga integriteten (artikel 15-17)
- Rätt till fri rörlighet och att leva självständigt (artikel 18-20)
- Yttrandefrihet och respekt för privatlivet (artikel 21-23)
- Utbildning (artikel 24)
- Hälsa, habilitering och rehabilitering (artikel 25-26)
- Arbete och sysselsättning (artikel 27)
- Levnadsstandard och deltagande i offentligt liv och kulturliv (artikel 28-30)
- Statistik och information (artikel 31)
- Internationellt samarbete och Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (artikel 32-39)
- Konventionsstatskonferens och slutbestämmelser (artikel 40-50)

Konventionen är, som synes, mycket omfattande och innehåller en rad olika delmoment och berör alla tänkbara samhällsområden där personer med

funktionsnedsättning kan behöva stöd för att komma i åtnjutande av samma mänskliga rättigheter som andra.

I promemorian föreslås att:

”Sverige ska tillträda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. En utredning ska tillsättas för att utröna om nuvarande samhällsorgan var för sig eller gemensamt uppfyller konventionens krav på oberoende mekanismer för att främja och skydda respektive övervaka genomförandet av konventionen. Handisam ska ges i uppdrag att tills vidare svara för uppgiften att främja och skydda genomförandet av konventionen. Den fortsatta beredningen får visa om exempelvis Handisam eller Diskrimineringsombudsmannen ska ges uppgiften att tills vidare övervaka genomförandet av konventionen.”

Av utredningen framgår att Sverige varit en av de pådrivande nationerna vid tillkomsten av den nya konventionen. Svenska regeringstjänstemän liksom företrädare för handikapprörelsen, har också tagit aktiv del i utarbetandet av konventionen. Den genomgång som gjorts av utredaren där svenska förhållanden ställs mot kraven och åtagandena i konventionens olika artiklar visar att man på olika områden i lagstiftningen beaktat de särskilda villkor som gäller för personer med funktionsnedsättning. Handikapprörelsen har dock pekat på behovet av förbättringar på en rad områden men utredningen kan inte anses visa att Sverige på något område är i sådan avsaknad av lagregler och ambitioner att konventionen inte skulle ratificeras. Det finns dock områden där utredarens genomgång visar att steget från de mål och krav som olika lagar ställer upp till praktiskt förverkligande ibland är ganska stort. Det gäller bl a de åtaganden som innefattas i artiklarna 8 och 9 om medvetandegörande och tillgänglighet samt i artikel 27 om arbete och sysselsättning.

Utredaren drar ändå slutsatsen att Sverige kommit långt men på en del områden inte tillräckligt långt för att kunna sägas uppfylla konventionens samtliga åtaganden och krav.

Förutom förslaget att Sverige ska tillträda konventionen föreslås också i promemorian att:

”Sverige ska godkänna det fakultativa protokollet till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning”.

Det fakultativa (frivilliga) protokollet som biläggs konventionen innebär att den enskilde har möjlighet att klaga till en övervakningskommitté om han eller hon anser sig ha fått sina rättigheter kränkta. Den individuella klagorätten är ett av många instrument inom kontrollsystemet för mänskliga rättigheter. En sådan

klagorätt kan underlätta för den enskilde att hävda sin rätt. Det fakultativa protokollet undertecknades samtidigt som konventionen av representanter för 43 länder, däribland Sverige.

I promemorian framhålls vikten av att Sveriges riksdag snarast ratificerar konventionen. Efter remissbehandling av föreliggande promemoria bör en proposition kunna lämnas till riksdagen under hösten 2008.

Promemorian i sin helhet finns på www.regeringen.se/sb/d/108.

Förvaltningens synpunkter

Den nya konventionen är en fortsättning på arbetet inom FN för att få till stånd internationella regler om funktionshindrade personers rätt till delaktighet och jämlikhet. Detta arbete resulterade 1993 i att FN:s generalförsamling antog 22 standarregler om delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. Standardreglerna har haft stor betydelse som vägledande instrument när det gäller handikappolitiken i Sverige, så även för Stockholms stad.

Stadens handikappolitiska program antogs av kommunfullmäktige år 2004.

Programmet bygger på FN:s standardregler och följer ambitionerna i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken inför år 2010. Det handikappolitiska programmet anger inriktningsmålen med siktet inställt på år 2010 och bygger på stadens ambition att bli världens mest tillgängliga huvudstad år 2010. Målet är att i princip alla fysiska hinder ska vara eliminerade detta år.

En uppföljning av det handikappolitiska programmet har genomförts under år 2007 och kommunfullmäktige fattade beslut om ärendet i april 2008.

Uppföljningen visar bl a att såväl stadsdelsförvaltningarna, fackförvaltningarna, bolagen och handikapporganisationerna anser att det handikappolitiska programmet är väl genomarbetat och att det ställer stora krav på staden. När det gäller uppfattningen om måluppfyllelsen i programmet redovisas ganska stora skillnader mellan stadens förvaltningar och handikapporganisationerna, skillnader som bl a handlar om hur väl de handikappolitiska inriktningsmålen är integrerade i stadens ledningssystem. Det råder dock enighet mellan förvaltningar, bolag och handikapporganisationerna om att staden måste utarbeta gemensamma kriterier för bedömning av måluppfyllelsen.

Mot bakgrund av att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning planeras ratificeras av Sveriges riksdag hösten 2008, vill förvaltningen framhålla vikten av att det handikappolitiska programmet blir föremål för en översyn. Programmet behöver aktualiseras inför år 2010 med beaktande av innehållet i den nya FN:konventionen samt ange mätbara mål för det handikappolitiska arbetet.

Förvaltningen stöder till fullo utredarens förslag att Sverige dels ska ratificera konventionen och dels godkänna det fakultativa protokollet till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.